

Вих. №1246/2024/20
від 20 лютого 2025 року

Голові Комітету Верховної Ради України з
питань цифрової трансформації
пану Крячку М.В.

Голові Комітету Верховної Ради України з
питань національної безпеки, оборони та
розвідки
пану Завітневичу О.М.

Щодо проєкту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення процедур нагляду за кібербезпекою та запровадженням європейських схем сертифікації кібербезпеки» №12207 від 14 листопада 2024 року

Шановний Михайле Валерійовичу!

Європейська Бізнес Асоціація (далі – Асоціація) висловлює Вам свою повагу та звертається до Вас щодо такого.

Асоціація висловлює свою стурбованість щодо проєкту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення процедур нагляду за кібербезпекою та запровадженням європейських схем сертифікації кібербезпеки» №12207 від 14 листопада 2024 року (далі – Законопроєкт) з огляду на таке.

1. Створення нового регуляторного органу.

Законопроєкт, як зазначено в Пояснювальній записці до нього, розроблений з метою імплементації до українського законодавства положень Директиви (ЄС) 2022/2555 Європейського Парламенту та Ради від 14 грудня 2022 року про заходи для високого спільного рівня кібербезпеки на території Союзу, внесення змін до Регламенту (ЄС) №910/2014 і Директиви (ЄС) 2018/1972, а також про скасування Директиви (ЄС) 2016/1148 (NIS 2) (далі – Директива) та Регламенту (ЄС) 2019/881 Європейського Парламенту та Ради від 17 квітня 2019 року про Агентство Європейського Союзу з питань мережевої та інформаційної безпеки (ENISA) та про сертифікацію кібербезпеки інформаційно-комунікаційних технологій, а також про скасування Регламенту (ЄС) №526/2013 (Акт про кібербезпеку) (далі – Регламент).

Законопроєкт передбачає можливість створення нового центрального органу виконавчої влади для реалізації повноважень уповноваженого органу, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері кібербезпеки, поряд із іншими варіантами, такими як наділення відповідними повноваженнями вже існуючих державних органів.

Водночас відповідно до статті 8 Директиви країна-член Європейського Союзу (далі – ЄС) може призначати чи створювати декілька компетентних органів, відповідальних за кібербезпеку. Це дозволяє виконати вимоги Директиви з урахуванням чинної моделі державного управління, зокрема завдань основних суб'єктів національної системи кібербезпеки в Україні з відповідним уточненням їхніх повноважень та належним розподілом завдань в цій сфері.

Крім того, компанії-члени Асоціації вважають, що створення нового органу у сфері кібербезпеки може бути недоцільним у контексті оптимізації бюджетних витрат і забезпечення ефективності управління.

Законопроєктом також пропонується наділити Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку окремими повноваженнями встановлювати вимоги кіберзахисту та здійснювати заходи контролю за їх виконанням щодо суб'єктів господарювання, які здійснюють види професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках. Однак, на думку експертів Асоціації, такий підхід не враховує чинний розподіл повноважень серед основних суб'єктів національної системи

кібербезпеки, а також не містить належного обґрунтування необхідності покладення таких функцій на окремого галузевого регулятора.

2. Неузгодженість із принципами побудови виконавчої влади.

Законопроект пропонує створення центрального органу виконавчої влади, який поєднуватиме повноваження з формування державної політики та її реалізації (притаманні міністерствам) та функції інших органів виконавчої влади, що, на думку експертів Асоціації, не в повній мірі узгоджується з базовими принципами побудови державної системи виконавчої влади.

Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» №3166-VI від 17 березня 2011 року передбачає розподіл функцій між міністерствами та іншими органами виконавчої влади, такими як служби, агентства, інспекції тощо. Так, якщо орган виконує здебільшого контрольно-наглядові функції, він має створюватися у формі інспекції. Натомість компанії-члени Асоціації вважають недоцільним поєднання функцій розробки державної політики, її реалізації та контролю.

На думку представників бізнесу, збереження чіткого розподілу функцій між органами виконавчої влади сприятиме забезпеченню балансу державної політики та уникненню надмірної концентрації повноважень у межах одного органу.

3. Необґрунтованість запровадження схеми європейської сертифікації.

Законопроект передбачає вимогу щодо обов'язкової сертифікації продуктів інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ), послуг ІКТ та процесів ІКТ для суб'єктів виконання вимог з кібербезпеки (стаття 5 Законопроекту), до яких віднесено широке коло суб'єктів господарювання. Водночас Директива та Регламент безпосередньо не встановлюють такої обов'язкової сертифікації для всіх ІКТ-продуктів, послуг та процесів. Враховуючи положення зазначених актів ЄС, на думку експертів Асоціації, вимоги щодо використання сертифікованих продуктів ІКТ, послуг ІКТ та процесів ІКТ мають формуватися з урахуванням рівня потенційних загроз та специфіки діяльності відповідних суб'єктів, зокрема у певних секторах.

Крім того, Регламент не обмежується лише Європейською схемою сертифікації кібербезпеки на основі загальних критеріїв (далі – EUCC). Регламент дозволяє створення нових спеціалізованих схем сертифікації для конкретних категорій ІКТ-продуктів, послуг чи процесів, які можуть не підпадати під критерії EUCC. Наприклад, це можуть бути схеми, запроваджені для сертифікації хмарних послуг, безпеки 5G, штучного інтелекту тощо. Водночас Законопроект, з одного боку, визнає європейські схеми сертифікації, з іншого – звужує їхню сферу, зосереджуючись лише на EUCC, що, на думку представників бізнесу, є дещо непослідовним підходом у контексті імплементації до українського законодавства положень Директиви та Регламенту.

4. Непропорційність штрафних санкцій.

Законопроект пропонується запровадити адміністративно-господарські санкції у вигляді суттєвих штрафів. Так, наприклад, розміри зазначених штрафів перевищують розміри штрафів, що передбачені законодавством про захист економічної конкуренції, яке передбачає визначення штрафу на основі прибутку, отриманого внаслідок правопорушення, або доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції.

Відповідно до Директиви примусові заходи, зокрема штрафи, мають бути пропорційними, забезпеченими належними процесуальними гарантіями та відповідати принципам права ЄС, включаючи право на ефективний засіб захисту, справедливий суд, презумпцію невинуватості та право на захист.

Експерти Асоціації вважають, що ефективність штрафів має полягати у стримуючій дії, яка спрямована на попередження правопорушень, а не у створенні надмірного фінансового навантаження. Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своїх висновках до Законопроекту також звертає увагу на відсутність належних аргументів щодо пропорційності та дієвості запропонованих у Законопроекті розмірів штрафів, а також на відсутність обґрунтованих механізмів їх розрахунку.

Беручи до уваги зазначене, на переконання компаній-членів Асоціації, запропоновані штрафи потребують суттєвого доопрацювання у бік їхнього зменшення для забезпечення їхньої пропорційності та дієвості, а також враховуючи поточні економічні виклики та умови воєнного стану.

5. Відсутність правозастосовчої практики виконання Директиви та сумніви щодо нагальності.

Директива набула чинності 16 січня 2023 року, а до 17 жовтня 2024 року держави-члени повинні були імплементувати Директиву у національне законодавство. Крім того, державам-членам встановлено термін до квітня 2025 року для виконання окремих організаційних заходів.

Однак, як зазначають представники бізнесу, наразі процес імплементації Директиви у національні законодавства ще триває, у зв'язку з чим відсутня правозастосовча практика виконання положень Директиви у країнах-членах ЄС.

Це свідчить про необхідність виваженого підходу до її імплементації в українське законодавство. Адаптація положень Директиви повинна враховувати як європейські стандарти, так і особливості їх реалізації в країнах ЄС, де досвід виконання Директиви ще формується.

Такий підхід, на думку компаній-членів Асоціації, дозволить забезпечити ефективне впровадження положень Директиви в українські реалії, мінімізуючи ризики неповної або неякісної імплементації.

6. Недоліки підготовки та термінології.

Експерти Асоціації відмічають, що Законопроект має певні недоліки підготовки з точки зору нормопроєктувальної техніки, зокрема містить стилістичні та орфографічні помилки, неузгодженості та дублювання норм із чинним законодавством України, а також внутрішні неузгодженості в його положеннях.

Окремо слід зазначити, що запропонована нова редакція статті 1 Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» №2163-VIII від 5 жовтня 2017 року містить терміни та визначення, які не є уніфікованими в межах тексту Законопроекту та мають певні розбіжності з термінологією чинного законодавства та асquis ЄС, що може призвести до труднощів у подальшому правозастосуванні у разі прийняття Законопроекту.

Враховуючи вищезазначене, **Асоціація наразі не підтримує Законопроект в поточній редакції та пропонує зняти його з розгляду для суттєвого доопрацювання.**

З цією метою пропонуємо створити робочу групу під керівництвом профільного комітету Верховної Ради України, до якої змогли б долучитися усі заінтересовані сторони задля розробки нового проекту закону.

Принадно експерти Асоціації засвідчують свою готовність долучитись до напрацювання положень такого проекту та надати свою експертну підтримку.

Контактною особою щодо даного питання є Координатор регуляторного комітету Асоціації, Нікіта Гавриленко, e-mail: Nikita.Havrylenko@eba.com.ua, тел.: +38 067 218 27 19.

Заздалегідь дякуємо Вам за увагу до нашого звернення, сподіваємось на його якнайшвидший розгляд та подальшу конструктивну співпрацю!

З повагою

Ганна Дерев'янка
Виконавчий директор

